

ВЕСЕЛА ЛЮЦКАНОВА

SOS, ЧОВЕЧЕСТВО!

chitanka.info

1.

Живеехме сами, далеч от всички и това беше напълно естествено до мига, в който тръгнах след възпитателя Зибел и той не се обърна. Приличахме си като капки вода и макар че това винаги ме е смущавало, също съм го приемал за напълно естествено до мига, в който тръгнах след възпитателя Зибел и той не се обърна. Заниманията ни в лабораториите, лекциите в залите, еднаквите момичета, машините, с които работехме по цели дни, научните книги, които четяхме и с които не се разделяхме, различните възпитатели, със съвсем различни лица, коси, очи, ръце, походка, всичко това приемах за напълно естествено до мига, в който тръгнах след възпитателя Зибел и той не се обърна. А може би и дотогава не съм го приемал за напълно естествено. Винаги съм се питал защо при нас е така, бих искал да задам по-специален въпрос на някоя от машините и винаги се намираше някой до мен, който да ме отклони, а после ме викаха при доктор Андриш, той ме поочукваше оттук и оттам и клатеше недоволен глава. Но в мига, в който тръгнах след възпитателя Зибел, аз знаех вече, че вървя към истината и нямаше сила, която да промени моя път. И все пак добре беше, че Зибел не се обърна нито веднъж. Той беше потънал в мисли и не ме забеляза в дългия, осветен до болка коридор. Говорех, че жена му умираше, а той не можел да отиде да я види и това го погубвало по-сигурно и от отрова. Бях виждал жена му при едно от нейните посещения тук, само за миг и съвсем случайно я видях, никой не знаеше за това, дори Зибел. Изведнъж ме порази колко много се отличава тя от тези момичета, които си приличаха като нас, и никога не можех да отлича онази, с която се любех нощем. Зибел навярно много сериозно се беше замислил за жена си и без да се обърне назад, точно пред смаяните ми очи натисна нещо на пода, в стената се отвори някаква врата и той изчезна зад нея. И вратата изчезна. Търсех я с поглед, с пръсти опипвах стената, разглеждах пода милиметър по милиметър и най-накрая открих механизма. Зибел беше вътре. Трябваше да чакам. Огледах се внимателно, поставих знак на

пода. И на стената оставих знаци, много тънки, леки линии по пътя ми назад. И си отидох. Но не за дълго.

2.

Имахме часове при Зибел. Той изграждаше характерите ни бавно, методично, по точно определена система. Учеше ни да отдаваме живота си на науката. Когато говореше за това, лицето му пламваше цялото, очите му изскачаха от орбитите си, гласът му трептеше като струна. Много неща се опитваше да ни внуши Зибел и като че ли успяваше. Ние повтаряхме думите му, другите не размишляваха върху тях и направо ги гълтаха, а аз съм бил винаги малко нещо неспокоен, малко нещо бях сбъркан, уж бях като другите и не бях съвсем като тях, но то не се виждаше отвън, само доктор Андриш го откриваше с чукчетата си и клатеше загрижено глава.

И така, имахме часове при Зибел, когато аз използвах едно от междучасията, откъснах се от групата и хукнах. Непрекъснато се обръщах назад, треперех целият. Не че съм страхлив, никога не съм бил страхлив, а сега наистина се страхувах, че някой ще ме спре точно пред прага на откритието ми. След като се докоснах до него, можеха да правят с мен каквото си искат, но преди това трябваше да знам. Трябваше да знам на всяка цена. Бяха минали няколко дни от мига, в който вървах след Зибел и той не се обърна. Търсих малкия, незабележим знак, бях толкова смутен, че едва го открих, толкова сбъркан, че няколко минути седях неподвижен пред него, а после стъпих, в стената се отвори същата врата и аз попаднах в една стая, в най-обикновена стая. Затворих очи, бавно ги отворих, стаята наистина беше най-обикновена. Същите стени, същите мебели, същите шкафове, същите библиотеки, защо тогава не трябваше да знаем нищо за съществуването ѝ? Някъде и нещо беше различно, но то не се виждаше от пръв поглед, трябваше да го открия сам.

И... изведнъж земята се отвори под мен, можех да потъна, да изчезна, да престана да съществувам. То не беше само едно, онова, различното. Различна беше голямата карта върху стената, цялата зелена с някакви черни кръгчета със странни имена, Брауншвай прочетох едно от тях, по-надолу видях голям червен кръг и с червени

букви написано — клонинги. Какво ли беше това? Различни бяха и книгите в библиотеките, дръпнах една, в нея се говореше за любов (Какво ли беше това!) и за още някакви непознати и неизпитани чувства се говореше, и нямаше никакви машини от тези, нашите, и хората никак не си приличаха, бяха и синеоки, и чернооки, и високи, и ниски, и пълни, и слаби, раждаха се от жени, умираха от болести или от тъга, или от куршум, биеха се и си помагаха, нещо търсеха и нещо намираха и това нещо беше различно за всеки от тях, изобщо те бяха различни. За това се бях досетил отдавна, само като гледах нашите възпитатели. Изведнъж страшно пожелах да бъда всред тези различни хора или да престана да съществувам. Изтеглих втора книга и тя ми се видя необикновена като първата, с илюстрациите си и с живия си хумор, изтеглих трета, и тя беше различна, и всички тези хора, за които се разказваше в тях, ни най-малко не приличаха на нас и ние ни най-малко не приличахме на тях. Там се говореше и за ужаса от смъртта, и за радостта при ражданията. Какво ли беше пък това? Научих още, че всеки човек си има име, с което го повикват и той идва, както Зибел, както доктор Андриш, както Йорг, както Хензег и другите ни възпитатели. А ние няхахме имена. Между нас и тях винаги е имало разлика, но аз си я обяснявах някак. А сега? Нямаше обяснение. Или не, имаше. Това обяснение се криеше в един друг шкаф, който внезапно открих по никелирани букви, изправен в дъното на стаята, този шкаф тънеше в мълчание и тайнственост. Досиетата на клонингите. Отново — клонинги. Погледнах картата. Кои бяха тези клонинги? Дръпнах рязко едно от чекмеджетата. И тогава...

3.

Знаех, вече знаех всичко, когато Зибел сложи ръка на рамото ми и каза:

— Който много знае, бързо умира.

Гледаше ме през очилата с пронизващите си тъмнозелени очи, в него и очите му бяха променливи, те винаги изглеждаха различно и сега го мразех и за това, ужасно го мразех и за тези вечно променливи очи.

— Съгласен съм.

— На какво си съгласен, моето момче?

— Да науча всичко. И да умра.

Очите на Зибел позеленяха още повече, присвиха се и от тесните цепнатини блисна зелена светлина.

— Но трябва да умреш, преди да излезеш от тази стая.

Пръстите на Зибел се впираха в рамото ми. Той беше доста силен. Беше и висок, много по-висок от мен. И някак по-красив. Имаше добре пропорционално стегнато тяло, а аз имах къси крайници и голяма глава, затова пък мислех светкавично. И Зибел мислеше светкавично, беше страшно умен, със светкавични реакции и светкавична мисъл, тъмен, опасен, неспокоен. При състезанието ни с машините той излезе само две секунди след мен, а това вече е резултат, не биваше да го забравям. Но сега Зибел изглеждаше разтревожен. И някак разсеян. Невероятно разсеян. И не беше опасен.

— Как е госпожа съпругата ви, господин Зибел?

Той трепна, обърна се към стената и там до картата видях портрета ѝ, хубава жена, невероятно хубава, със замислени тъмни очи, които се усмихваха само с подчертаните си ъгли, но аз я бях видял вече топла, жива, гъвкава да върви по алеята, а слънцето да очертава светъл диск зад нея.

— Много е хубава — казах, а той се усмихна тъжно.

— Не е хубава — отговори, — в нея има нещо друго, сърце, и това я прави най-хубавата. Нашите момичета са клонинги на мис Свят.

Но женската красота, лишена от другото, е много опасна. За вас не е.

— Защо?

— Вие служите на най-важното и това ви поглъща изцяло.

— А кой е нашият баща? — запитах.

— Вашият баща?

Зибел се беше размекнал. Не го бях виждал такъв. Той се наведе към чекмеджетата, порови се в тях и извади една снимка.

— Ето го, голям учен, най-големият от преди десет години. Сега остаря, много остаря...

Грабнах снимката, пръстите ми трепереха. Навярно така ще изглеждам след двадесет или тридесет години. Веднага познах собственото си лице, променено от вълнения, грижи и размисъл. Вече го обичах този мой баща.

— Той... знае ли за нас?

— Глупости! — засмя се Зибел. — Как може да знае? Ако знаеше, би надал такъв вой! Използувахме една катастрофа, той беше в безсъзнание, позакърпихме го и взехме от него, колкото ни беше нужно за вас, а то не е много, само сто соматични неповредени клетки от кожата му. Трудно беше после, да намерим сто бременни жени, да извадим собствените им зародиши и да настаним вас. И още по-трудно беше след девет месеца, когато се погрижихме да ги освободим от това чуждо бреме, за което те не са и подозирали.

— А те, нашите майки?

— Те ли? Убедихме ги, че са родили мъртви деца, те поплакаха и толкова.

— Но те са различни!

— Това няма значение, те изпълняват само ролята на инкубатори, във вас няма нищо от тях. Вие имате само баща, него повтаряте във всичко, само че живеете при други условия, отрано сме развили всички ваши наклонности които са необходими за науката, и така вие ще ни бъдете по-полезни. Някога вашият баща сам се занимаваше с това явление, клонинга, но се отказа.

— Защо?

— Уплаши се от безсмъртието.

— Не! — извиках аз.

— Какво ти става? — загледа ме съсредоточено Зибел, в този миг той беше опасен и светкавичен в мислите и в реакциите си, трябваше

да внимавам. — Ние сме пред най-великото разтърсване на света, това е много повече от евгенетиката, разбираш ли? Ние ще създадем още хиляда учени от Кобрус, представяш ли си, още хиляда като Кобрус, страшно умни и със страшни възможности. Какъв разцвет на науката, а?

— А тези нови хиляда как ще се чувствуват?

— Какво значение има това? Осъзнали голямата си мисия, те ще бъдат щастливи.

— Щастливи? Вие щастлив ли сте, господин Зибел? И смятате ли, че и аз съм щастлив?

— Разбира се, и двамата сме щастливи, млади момко. Засега сто учени, това си струва един живот, и моя, и твоя. Ако и мисис Зибел беше добре, аз щях да бъда най-щастливият, а колкото до вас...

— Мене ме оставете на мира, вие вече говорихте за великата мисия. Но защо вие не си създадете една нова мисис Зибел по същия начин, както сте създали нас? И тогава вашето щастие ще бъде пълно!

4.

Зибел се хвана за главата. Изглежда, че си представи всичко, той има добро въображение и краката му се бяха подсекли. Седна. Лицето му силно побледня, капки пот избиха по челото му. Устните му искаха да кажат нещо, но не излезе никаква дума, само някакво задущаващо свиркане го задави. Гледах го.

Сега беше настъпил моментът за бягството ми, ако не исках да умра. А аз не исках. Точно сега не исках. Трябваше да избягам. На всяка цена трябваше да избягам. Хванах първия тежък предмет, вдигнах го и го стоварих изведнъж върху главата на Зибел. Той се отпусна в стола, свлече се и замря. Уплаших се, че съм го убил, но той дишаше. Не беше нужно да умира, ние бяхме толкова еднакви, че беше достатъчно само да стигна до другите. Всред тях бях защитен. Зибел нямаше да посегне на всички ни. Трябваше само да мълча.

Измъкнах се тихо, отвътре вратата имаше най-обикновена брава и това ме спаси. Пазех се да тичам в коридора, но сърцето ми тичаше. Върнах се в залата с непроницаемо лице, седнах на едно от свободните места и никой не разбра кой точно дойде, както и аз сам никога не разбирах кой точно го няма и кой точно идва. На ръцете си носехме гривни с номера, местата в учебните зали също имаха номера, но никой не седнаше на определеното му място. Като че ли играехме на криеница помежду си. Спяхме в определените легла и носехме собствените си дрехи, това беше въпрос на хигиена. И на нищо друго. Не мога да определя чувствата, които изпитвахме един към друг, то беше някаква смесица от любопитство, омраза, любов, завист и пак любопитство към самия себе си. Погледите ни се местиха от лице на лице и безпомощно се отпускаха. Нямахме нужда от огледало. Нямахме нужда от имена. Клонинги. А един стар мъж някъде по света не подозираше нищо. И спеше спокойно.

Идваше ми да скоча върху някоя от масите. И да крещя. Помощ, човечество! Да изкрещя изведнъж онова, което бях научил преди малко. Да разлюлея тези еднакви слепи мозъци. Да хвърля във въздуха

двадесетгодишния им труд, всичките им луди надежди да завоюват света и космоса. Колко нещастен бях в този миг, колко нещастен и колко безпомощен, трябваше да мълча.

Младши възпитателят Хензег изглеждаше разтревожен. Зибел се беше свестил и беше викал за помощ. И беше разказал за мен и за нашия разговор. Един вече знаеше тайната. А това беше опасно, много опасно. Хензег мълчеше. И ни наблюдаваше. Напразно. Те ни бяха създали с толкова еднакви лица, с толкова еднакви ръце, с толкова еднакви тела, с толкова еднакви мисли и всичко това сега се обръщаше срещу тях. Намерете ме! Аз не приличам на другите. С мене сте допуснали грешка, Може би една от тези еднакви соматични клетки е била малко по-различна, но това не са открили дори прецизните ви апарати. И съм се появил аз. Изиграл съм ви малък номер.

Разбира се, че Зибел беше бил тревога. Следобеда отново ни строиха при доктор Андриш. Нищо нямаше да ме обърка, нито заплетените тестове, нито неговите внимателни спирали и чукчета, нито пронизващият му поглед на хипнотизатор. Нищо. Мислех си за любовта. Трябваше да си мисля за любовта или за каквото и да било друго, само не за Зибел и разговора ни. Но и мислите ми за любовта ме водеха отново при Зибел. Невероятно трудно беше, но успях. Доктор Андриш ме въртя дълго, толкова дълго, че накрая се уплаших, но в същия миг той загуби интерес към мен. Съмнението се спря на друг. Горкият! Съжалявах го, но трябваше да мълча. Трябваше да мълча заради всички нас и заради онези, другите, които още не бяха създадени. Трябваше да мълча. Прехапах езика си.

А малко по-късно взеха отпечатыци от пръстите ни.

— Какво съвършенство! — чух гласа на Зибел, в този глас имаше и възхищение, и уплаха. — И отпечатыците им еднакви. Как ще го открием?

— Не е трябвало да го изпускате — обади се Хензег.

— Нали вече ви го открих? — засмя се доктор Андриш и от този момент аз започнах да мисля за него като за глупак. Но ако това не беше така, какво би се случило с мен?

— А ако все пак не е той? — обади се Хензег. — Да направим и по един опит с момичетата. А също и с машините, а?

Имаше бъдеще този младши възпитател Хензег! Той крачеше нагоре по стълбицата, гъвкаво и леко крачеше, безшумно и леко, умен

беше, не се спираше пред нищо, не беше човек, не беше клонинг, не беше машина. Най-сложните комбинации се раждаха винаги в неговия ум. Възхищавах се от него, мразех го, пак се възхищавах.

— Всеки човек се стреми към индивидуалност — говореше Хензег. — Това е погубвало хората. И колективите. А е издигало отделната личност над другите. Над цели народи. Над цели държави. Вие смятахте, Зибел, че сте премахнали индивидуалността. Създадохте първо войниците. Можете да създавате колко си искате от тях. Там няма усложнения, те не мислят. Но тук, при тези? Използували сте един от най-големите умове на епохата. Подиграли сте му се. Откраднали сте му откритие, от което той се е отказал. И сега един от неговите клонинги знае истината. Зибел неблагоприятно му е разкрил всичко...

— Но аз веднага щях да го ликвидирам! Всичко беше в моите ръце.

— Но го изпуснахте, нали? Какво целяхте с вашето разкритие? Сега трябва да ги унищожим всичките.

— Не — изкрещя Зибел. — Това са двадесет години труд, ние не можем да загубим още двадесет години!

— Вие не можете, Зибел. Аз мога.

— Не можете, нито вие, нито аз. Създали сме вече техниците, те работят, гледаме двадесет години войниците, нима всичко това трябва да отиде напразно само заради един?

Не зная дали всичко това го чух някъде зад стената, или то се роди в разгорещения ми мозък, за да ме предупреди. Да внимавам. Да внимавам на всяка крачка. При всяко положение. Но вечерта момичетата наистина дойдоха. И на другата вечер пак дойдоха. И бяха някак странни, различни от друг път, по-умни и по-нежни, и все пак нещо искаха да научат. Хензег ли питаше всред тях? Кой е този Хензег? Не го познавах. И така се случи, че в тъмното натиснах силно гривната на една от тях върху кожата си, а после веднага светнах и видях цифрата пет. Тя не забеляза нищо. И на другата вечер дойде пак тя.

— Ние сме десет момичета — каза тя и уви ръцете си около мен.

— Така ли? — изненадах се аз, макар че вече знаех от Зибел, но трябваше да внимавам, във всичко да внимавам. — Винаги съм имал

чувството, че ти си единствена. Ти си единствена за мен? Нали си единствена? Кажи ми!

Тя ме гледаше и се усмихваше тъжно. Устните ѝ се поотвориха, но нищо не каза, а навярно мислеше като мен, че е много хубаво да бъдеш единствен за някого, много хубаво, но ние сме лишени завинаги от това. Да бъдеш единствен за някого. Неповторим. Различен. Най-свой. Най-скъп. С единствени сини или черни очи, с единствени изпръхнали от вятър устни, с единствени най-нежни ръце. И това момиче беше нещастно като мен и аз сложих ръка на рамото му. Рамото му трепна и се стопли под пръстите ми.

— Ние сме десет — повтори момичето. — И си приличаме като десет капки вода. А вие колко сте?

— Не зная — повдигнах рамене, макар че вече знаех от Зибел.

— Всяка вечер аз отивам при някого. И спя с някого. И все не знам кой е. Толкова сте еднакви. Във всичко. Имам чувството, че притежавам целия свят. И че не притежавам нищо. Само с теб. Ти си някак по-друг. Някак по-топъл, някак по-умен, по-сърдечен, само при тебе ми е добре, разбираш ли? И снощи бях тук, нали?

— И снощи.

— И онази вечер ли?

Внимание! Онази вечер бях сам. Тя ме гледаше въпросително.

— Онази вечер те нямаше, но аз те чаках.

— А може би и снощи да не съм била аз, а някоя от другите...

Тя не каза сестри, както аз никога не казвах братя. И никой от нас не казваше братя. Толкова си приличахме, толкова бяхме еднакви, а между нас не съществуваше никакво чувство на обич и на привързаност. Ние тайно се наблюдавахме, ние тайно се мразехме.

— Виждал ли си по-хубава от мене?

Можех да кажа, виждал съм, и да бъда загубен, без да съм прав, защото аз не можех да сравнявам, устните ѝ бяха меки, косите копринени, дълги до кръста и живи, гъвкави и блестящи, а аз бях мъж, държах в ръцете си най-хубавата жена на света, а мислех за лицето на мисис Зибел, много одухотворено, много различно от това толкова съвършено лице, с много повече болка в очите, с много повече надежда в усмивката, с много повече мисъл в гладкото открито чело, но това си беше само моя тайна и не трябваше да забравям, ако забравех само за

миг, бях загубен. Зад гърба на момичето се беше изправил Хензег и чакаше.

— Ти си единствената жена, която съм виждал.

— Ние сме десет — каза тъжно момичето. — Точно десет. И никога няма да бъдем повече. Нашата майка е мъртва. А ние не можем да раждаме.

— Какво е това раждането?

— Тайнство. Велико тайнство. По-голямо от любовта, по-голямо от живота, това е безсмъртието. Идваме на този свят, идваме непрекъснато и никога не си отиваме. Нима не си мислил върху това?

— Не. И това не ме интересува. Интересуват ме съвсем други неща. От време на време имам нужда от теб. И ти идваш. Успокоявам се и отново мисълта ми е насочена как да създам нова енергия или пък... Но това не са неща за теб.

— Не си ли мислил за смъртта? Ние почти не я познаваме, тук още никой не е умирал, но ми се струва, че тя е много страшна. И все пак ми се иска понякога да умра, вместо да живея така, без нищо да правя, без да знам защо съм, единствено за това да ви успокояваме, когато си почивате. Но не мога и да умра. Просто няма как тук. И не зная как. Когато ми стане толкова непоносимо, почвам да вярвам в един друг свят, който сама съм си измислила, но е по-жив и по-хубав от истинския и тогава аз мога да се усмихвам. Ето така, гледай ме, така съм по-хубава и тогава приличам на хората, родени от любов...

Тя повече не можа да проговори, устните ѝ се стопиха под моите, блесналите ѝ очи се затвориха, тя повече не можа да каже нищо, изпратена от Хензег и от другите да ме оплете в мрежите на косите и думите си, да замае главата ми и ме предаде, убеден в това, този път бях силен, и жесток, и груб с нея, а тя тихо охкаше и се усмихваше.

— Ти наистина си различен от другите. И ме обичаш, нали? Кажи ми, че ме обичаш! Понякога се задушavam от нежност, знаеш ли? Не бях ли прекалил? Не бях ли сбъркал някъде?

Тя вдигна ръката ми и погледна номера. Бях загубен.

— Номера ти носи щастие. Но аз искам да ти дам име. Защото ти наистина си различен. В теб има нещо такова, особено, някаква искра, а тя ми е нужна. Знаеш ли колко ми е студено понякога? И ми идва да плача, а не зная защо. Кажи ми, че ме обичаш! А аз ще ти дам името на някоя звезда.

— Не ми е нужно никакво име.

— Сириус...

— Не ми е нужно никакво име!

— Денеб...

— Не ми е нужно никакво име!

— Алтаир...

— Нима името има някакво значение, глупачке? Всичко е в човека.

Бях хванал лицето ѝ и го бях вдигнал към своето. Брадичката ѝ трепереше, между дългите ѝ ресници се раждаха капки светлина, които изгаряха побледнелите ѝ страни.

— За мен има. Ще те повиквам с това име. И ти ще ми се обаждаш. Ще зная, че си ти, а ти ще знаеш, че съм аз. И тогава ти ще бъдеш единствен за мене, а аз — единствена за тебе. Аз се казвам Вега...

— За какво е всичко това? Игра... Ти сама каза, че си приличате като десет капки вода, ти сама каза, че и ние си приличаме във всичко.

5.

Следващите дни бяха наситени с напрежение. Особено вечерите. Очаквах да ме извикат. Очаквах да се вмъкнат в стаята ми зад крехката сянка на Вега, тя да ме посочи с изящната си ръка и да ме отведат. Не ме извикаха. Не идваха да ме отведат. И Вега не идваше, а аз я чаках. Исках да се вмъкна отново в кабинета на Зибел до онзи таен шкаф с досиетата и да имам време да чета, да чета прогнозите за всекиго, задачите, които ни бяха поставили, бъдещето ни, което беше твърде неясно за самите нас, точните им наблюдения върху нашето развитие. Чувствувах се като опитно животинче и нищо повече, като клонинг, а бях човек, макар роден без любов... Защо без любов? Онези стотина жени нищо не са знаели, те са ни чакали с нетърпение, те са ни шили дрешки и са се усмихвали, но ние не носим нищо от тяхната усмивка, те са ни родили с търпението на майки, чакащи своите свидни рожби, а са били жестоко измамани, поплакали са и са ни забравили. И са родили свои деца, които са расли под грижливите им ръце, засипани от ласки и нежност. А ние...

На всяка цена трябваше да се вмъкна отново в кабинета на Зибел. Някой ме наблюдаваше. Впрочем нас винаги ни бяха наблюдавали. Не само мен. И сега това беше болно въображение. Нощем не спях, това ме уморяваше много. Чертаех пътищата на своето бягство, срещах се с баща си, добирах се до него след много препятствия, които бях преодолявал. Този стар и известен учен, който бавно вървеше към смъртта, ме гледаше с изумени, широко отворени очи и не можеше да продума. От изненада. От гняв. И той не се сещаше да ме прегърне като син, а ме разглеждаше като клонинг, като негов клонинг... продукт на онова старо като света явление — вегетативното размножаване. После той излизаше от това вцепенение и започваше да говори защо се е отказал някога да работи в тази област и какво трябва да се направи сега, за да се сложи край. Преживях я тази среща със стария учен милион пъти по милион начина. Но нито в една от тези срещи той не протягаше ръката си към мен, за да ме

погали, напротив, той се пазеше да ме докосне, имах чувството, че се страхува от мен и дори ме ненавижда. Очите ми вече горяха от безсъние. Станах разсеян в работата си. Бях неспокоен на лекциите. Едва прикривах трепета си при доктор Андриш. Долавях скритите погледи на Хензег, долавях и все по-острата болка по лицето на Зибел. Нещо в мен гореше, пламъкът ме люшкане и това люшкане можеше да ме предаде. И Вега можеше да ме предаде. Тя се появи една вечер помислена от преди, по-нежна и по-беззащитна.

— Алтаир...

Отворих ѝ. Тя ме погледна някак особено, опита се да се усмихне, получи се някакъв жалък опит. Никой от нас не можеше да се смее, нещо винаги ни беше притискало към земята и погледите ни оставаха безжизнени, а устните мъртви.

— Вече свикваш с името си, а това е хубаво. Наречи ме Вега, моля те... Наричай ме Вега, толкова ли ти е трудно? А аз ще ти подаря нещо.

Тя наистина ми подари. Беше като дете, държеше подаръка зад гърба си, накара ме да затворя очи и изведнъж я усетих притисната до гърдите си. Това, което ми подари, беше просто нещо, няколко лещи, които се настройваха по определен начин и с тях се виждаше надалече. Приличаше на нашите телескопи, но беше много, много по-малко, като детска играчка.

— Погледни нататък! Виждаш ли светлините. Там, там има такива като нас, по-скоро приличат на Зибел, високи, силни, по цял ден тичат, скачат, нещо премятат. Утре ще ги видиш, на светлото.

— Била ли си вече там?

— Не, но искам някой да ми обясни някои неща. Толкова много въпроси са се натрупали в мен. Питам Зибел, той ми каза, че който много знае, бързо умира. А аз искам да знам. Ти си умен, Алтаир, ти си най-умният...

От тези нейни думи ми ставаше добре, ставаше ми много добре. Как се наричаше това? И не беше ли опасно? Внимание! Вега беше опасна от Хензег, от Зибел, от доктор Андриш. Тя искаше душата ми и щеше да я получи, ако не внимавам, ако се отпусна за миг, ако за миг ѝ повярвам. А изглежда толкова мила и толкова искрена!

— Аз трябва да мисля по проблемите, които имам да реша. Най-важното нещо за мен е науката. От време на време мисля и за теб. Не

ти ли стига?

— Не!

Тя плачеше и ме целуваше, молеше ме да я обичам, задаваше ми въпросите си, всичките ѝ въпроси ми бяха познати, те приличаха на моите, а навярно и на въпросите на другите. Тази мис Свят, изглежда, не е била само най-красивата жена на света, а и доста умна, и доста възискателна. И е искала да бъде обичана, непременно да бъде обичана. Но аз мислех за лицето на мисис Зибел, може би защото знаех, че това лице е обречено и нищо не може да го спаси, а беше така живо на снимката, така богато и на тъга, и на надежда за щастие. А лицето на Зибел беше сурово и жестоко, сухо и неприятно, разликата между двете лица ме поразяваше. Дал ли е някога той щастие на тази жена? И защо тя умираше, защо?

Хензег ме наблюдаваше. Не беше въображение, мозъкът му работеше по-добре от машините, при него грешки нямаше. Той наблюдаваше всички, включително и Зибел, Зибел го избягваше. А прегледите при доктор Андриш станаха по-чести и по-продължителни. Чукчетата му грижливо търсеха душата ми. Мислите ми.

— Добре ли съм, доктор Андриш?

— Великолепно, момчето ми.

В лабораторията Зибел слагаше ръката си на рамото ми и впиваше пръстите си, По същия начин, както вече ги бях усетил веднъж. Той ставаше все по-тъжен. И все по-разсеян. Все по-самотен. Усещах го, че беше до мен и го нямаше. С края на мисис Зибел приближаваше и неговият край. Имах чувството, че някъде нещо в него се е пробило и оттам много бавно, но неспасяемо изтича синята му студена кръв.

Хензег вървеше като сянка подире му. Той не му вярваше. Хензег на никого не вярваше. С него водехме дълги разговори за живота въобще и за нашия живот тук. Пак въобще — той говори за смисъла му като фанатик, за пръв път видях, че и в него нещо може да блесне. Понякога изпитвах непреодолимо желание да му кажа, че прилича на клонинг, че е много повече клонинг, колкото всичките ние, взети заедно. Предъвквах това желание, макар че веднага можех да се скрия между другите, просто да се стопя в живата еднаква маса. Той също си имаше грижи. Пита за Зибел, разпитвал е и другите. За никой не е

тайна състоянието на Зибел. А един ден той дойде облечен в черно с неподвижно и мъртво лице, и го чух да казва на доктор Андриш:

— Мъртва е, докторе. Правим какви ли не чудеса, а смъртта не сме покорили. Съюзници сме с нея, а тя ни удря там, където най-много ни боли, съюзници сме и с живота, а той не ни предава леко тайните си. Как ли ще свърши всичко това?

Доктор Андриш го потупа по рамото, рамото на Зибел се смъкна. Той го погледна внимателно, после извади от белия джоб на престилката си някакви хапчета. И му ги подаде. Зибел ги пое недоверчиво, задържа ги на отворената си длан, като ги разглеждаше.

— Ще спиш от тях като къпан. И ще забравиш. С всеки ден ще забравяш все повече.

Зибел се усмихна, в тази усмивка нямаше никакво доверие.

— Никога няма да я забравя, докторе. Срещал съм по-красиви, по-млади, по-умни. За мене тя си остана една. През целия ми живот. Разбираш ли? Можеш ли да разбереш това? През целия ми живот...

— Не...

6.

Намразих го този доктор Андриш. Как може да не разбира? И в него има нещо объркано. Въпреки живото му лице с някаква лукавост в погледа изведнъж ми заприлича на една от нашите кибернетични машини. Само машината не може да разбере чувствата. А Зибел ми стана симпатичен. Този наш възпитател страдаше. И не се срамуваше да страда. Лицето му се промени, то стана добро, някак меко и от него вече се излъчваше сияние. Разбрах, че страданието променя хората. Прави ги по-добри. Или по-зли. Зибел беше станал друг. И аз страдах от неговата промяна, беше ми жал и за него, и за мъртвата. Може би сега, когато нея я нямаше, аз можех да бъда по-справедлив към него.

Късно една нощ се вмъкнах в кабинета му. Той не се изненада, прие ме естествено и дори като че ли ми се зарадва. Покани ме да седна, сложи бавно очилата си и ме загледа съсредоточено. Ние трябваше да намерим общ език. Заради мъртвата. Заради онова, което липсваше и в Хензег, и в доктор Андриш, и в другите.

— Господин Зибел!

— Кой си ти? Не си ли оня...

— Да, оня съм, който знае тайната. Не беше много красиво от ваша страна да ме предадете. А какво направихте с този, който посочи доктор Андриш?

— Убиха го. Аз не ги спрях. Тогава трябваше да избирам между теб и всички. Аз избрах теб, а знаех, че не си ти. Усещах, че не си ти. И те търсех. Сега сте деветдесет и девет.

— И сега ли ще се опитате да ме откриете. Достатъчно е само да споменете на Хензег...

— Глупости! Хензег е талантлив, той никога не греши. Ако ти се беше изправил пред него, той няма да те изпусне и ще те намери, по нещо ще те намери... А аз съм стар и изморен. Около мене има мъртви, много мъртви... Загубих всички, които обичах. Във войната. А сега и Елена ме напусна. Толкова съм сам, че не зная жив ли съм. Жив ли съм, а?

— Господин Зибел!

— Понякога си мисля дали не трябваше да посветя живота си на борбата с тази ужасна болест.

— Все още не е късно. А защо все пак не създадохте една нова мисис Зибел? По същия начин, както сте създали мен? А и другите?

— Аз я обичах. Ти нищо не знаеш за любовта. Това щеше да е страшно жестоко за мен. Щеше да бъде тя и нямаше да бъде тя. Нямам сили за това, разбираш ли? Има неща, които не могат да се докоснат, разбираш ли? Нищо не разбираш.

— Защо мислите така? Нали сте ме създали от клетка, която носи цялата информация на моя род? Нали в мен не отсъствува нито едно от нормалните човешки чувства? Нали не сте ме осакатили някъде и в нещо?

— Не. И все пак...

— Никога няма да ви благодаря, че сте ме създали по този начин.

— Зная — каза тъжно Зибел. — Никой няма да ми благодари, а вие най-малко. Дал съм целия си живот за вас. Заради вас съм пренебрегвал и любовта, и съня, и здравето си. На вашето възпитание съм заложил всичко, всеки от вас е снаряд, насочен в точно определена цел. Вече нищо не може да се промени, всеки трябва да достигне целта. Ние трябва отново да достигнем величието на нашата нация, но какво знаеш ти за величието ѝ? Имахме целия свят. Загубихме го заради слабостта и съмнението на някои. Сега трябва да си го върнем отново, целия. Вие ще ни помогнете за това. Дори и да не искате. Трябва да ти кажа, че никой не знае за вас и няма да узнае, а също така и вие нищо не знаете за тях. Ако някой излезе оттук случайно, а това е невъзможно, той ще се загуби в морето на думите им, на постъпките им, на навиците им. Никой няма да разбере вашия език, такъв няма по земята, ние сме го създали само за вас. И ако пазим все още всичко в тайна, то е, защото не е дошъл денят, вашият ден. Но ти си нетърпелив. И ще трябва да умреш.

— Защо трябва да умра? Защото зная ли? Но нали и аз съм от същата нация? Нали нейното величие е и мое?

— Глупости! — изправи се Зибел. — Твоят баща, ако може да се нарече баща този твърдоглавец, е мъртъв. Той не пожела да работи за нас, ликвидирахме го. И ще ликвидираме всеки, който не е с нас. Разбираш ли?

— Разбирам. Само не мога да разбера, защо не си създадохте една нова мисис Зибел? Защо?

Той тръгна към мене. Ако имаше нещо в ръката си, щеше да ме удари. Лицето му беше огнено, дишаше трудно, очите му минаха през мене, нещо в мен звънна, но гледах право в него, в грозния стар Зибел, който за един миг бях съжалил. Мисис Зибел цял живот беше чакала щастие от този човек. И беше умряла, а аз, аз го бях съжалил. Сега неговото червено лице дишаше пламък в моето.

— Ах, ти нагъл, мръсен клонинг!

7.

Спрях едва в коридора. Да стоя тук беше опасно, трябваше веднага да се скрия сред другите. Поех си дъх и тръгнах с бавни, спокойни крачки. Срещу мен идваше Хензег, той ме изгледа внимателно и ме пропусна край себе си. Обърнах се. И той се беше обърнал и гледаше след мене. Разбра, че излизам от кабинета на Зибел и тръгна след мен. Влязох пред очите му в стаята си. Когато отново излязох, коридорът беше празен. Пресякох го, като се оглеждах внимателно, и хлътнах във вратата отсреща.

— Тази вечер при мен ще дойде момиче, а се чувствавам нещо недобре. Ако искаш...

Той искаше, очите му светнаха. Беше ми жал за него и го задържах на прага. Говорехме за работата си, той погледна няколко пъти часовника си. Бързаше и аз за последен път стиснах ръката му.

— Благодаря ти, приятелю.

Тази нощ не спях. Бях седнал до бюрото и прелиствах някаква книга за звездите. Чух стъпките на момичето. През леко откренатата врата видях как се вмъкна грациозният ѝ гръб, обвит в тъмната коса, блясъкът на лакътя ѝ, дългият глезен. Времето беше спряло, не трябваше да мисля. Не трябваше да чувам. Стиснал главата си в двете си ръце, се разхождах напред-назад в чуждата стая, наситена с едно присъствие. Отсега нататък това щеше да бъде моята стая. И да усещам винаги това присъствие. Но аз нямах избор. Този път беше много по-сериозно и можехме да загинем всички.

Вега излезе от стаята след два часа, разрошена, уплашена, готова да извика, и побягна, като остави вратата след себе си широко отворена. Вмъкнах се на пръсти и погледнах. Беше точно така, както си бях представил. Той лежеше по гръб, очите му бяха широко отворени, пръстите му стискаха вдървени покривката. Беше мъртъв. Неговата неподвижност ме вледени, за първи път виждах мъртвец, ръцете ми трепереха, докато смъкнах гривната му и му поставих своята. След малко щяха да дойдат да го изнесат. Прибрах се в стаята

си, по гърба ми лазеха студени тръпки, ръцете ми продължаваха да се тресат, а в коридора вече никой се движеше, чу се шепот, тихи стъпки, леко отваряне на врата, лек шум и отново настъпи тишина, в която аз се мятах буден.

Съмна, както беше съмвало винаги. След една цяла вечност.

8.

Въпреки черното облекло, Зибел беше весел и някак самоуверен. Наблюдавах го през клепачите си, без да вдигам глава. Неговият поглед се плъзна върху еднаквите ни лица и ги отмина с превъзходството на победител. Обърна се и започна да пише нещо по дъската, не можех да различа нищо. Искях да му извикам в гърба, в този изправен силен мъжки гръб, не бързайте, господин Зибел, но когато той спря да пише и аз срещнах очите му, наведох своите. Струваше ми се, че в тях има нещо, което ме издава, някаква трудно прикрита омраза, някакъв гняв, а това не трябваше да се забележи от никого. Часовете бяха мъчение, китката ми изгаряше под чуждата гривна, дланта ми пареше от онова последно ръкостискане, пред погледа ми бяха широко отворените очи, изненада имаше в тях, а във вдървените пръсти такава жажда за живот, че можех да убия Зибел, но знаех, че не това трябва да се направи. Имаше още деветдесет и седем беззащитни, за които трябваше да мисля. И още за онези, проектираните в бъдеще. Само като затворех очи, си представях големите пространства на земята, заселени от еднакви екземпляри, еднакво умни, еднакво амбициозни, еднакво студени, това можеше да доведе до най-безмилостната война, която човечеството още не познава. И до още много неща, за които ме е страх дори да помисля. Как не са се сещали за тях и Зибел, и непогрешимият Хензег, и другите ни възпитатели?

Вечерта те се събраха в най-голямата ни зала и дълго обсъждаха нещо. Напразно се въртах около нея, не дочух нищо, не разбрах нищо. Уморих се от чакането и от напрежението да науча нещо, върнах се разбит в стаята си. А по-късно при мене влезе едно от момичетата, щеше да е опасно, ако е Вега, макар че тайно исках да е точно Вега, не зная защо, но и аз бях започнал да отделям това момиче от останалите. Имаше тъжни очи, а само очите на Вега можеха да бъдат тъжни, нали само тя от момичетата беше усетила смъртта и може би я беше донесла на нещастника със своите ласкави топли ръце. Тя седна на края на леглото ми, загледана неподвижно в стената. Това не влизаше в ничия

програма. Тя трябваше да се усмихва, да се усмихва винаги и да се люби винаги. И после да си отива като облак на небето, който е излял своята благодат. Вега мълча дълго, а аз дълго я гледах.

— Не знаете ли какво се е случило в номер четиридесет и седем?
— запита ме тя и тревожно се вгледа в очите ми.

Трудно мога да излъжа, когато ме гледат в очите. Но искреността беше лукс, който не можех да си позволя, няхах право да бъда искрен.

— Не зная — казах, като обърнах глава. — Мястото му в лабораторията днес беше празно. Но това може нищо да не значи, ние почти никога не сядаме на местата си.

— Чаках в стаята му два часа, него го нямаше:

— И мен ме нямаше до преди няколко минути. Нима за това трябва да се бие тревога?

— Но вие се върнахте, а него още го няма.

— Той може да бъде навсякъде. Може да продължава работата си долу в залата, да чете в библиотеката, ако не му се спи, да бъде в лабораторията или в обсерваторията, или пък да се разхожда в някой от тези безкрайни коридори...

Момичето ме гледаше, в очите ѝ светна надежда, но само за миг, тя почти веднага угасна и се смени с тъга, стана от ръба на леглото, огледа стаята ми и се хвана за дръжката на вратата. Можеше да залитне, но все още се държеше и дори се опита да се усмихне.

— Благодаря ви, навярно сте прав, напразно ви обезпокоих.

— Останете при мене — се примолих аз. Няхах сили да остана сам, щях да рухна веднага, след като затвореше вратата зад себе си, щях да ѝ извикам, че това съм аз, номер четиридесет и седем, нейният Алтаир, човекът и клонингът, който непременно искаше да е човек, само човек, няхах сили да остана сам, но тя каза просто:

— Нещо някъде в мен не е в ред. Моля ви, не ме издавайте. Нали не мислите, че му се е случило най-лошото? И в него имаше нещо и някъде не в ред. Той беше различен, а снощи се чувствуваше така зле... Нали не му се е случило най-лошото?

— Не, не вярвам.

— Вие не можете да знаете... Прощавайте.

Тя си отиде, както беше дошла. Безшумно като сянка. Питам се била ли е в стаята ми. Нямаше никаква следа от нея. Въздушна и лека, тя беше отнесла всичко със себе си. Само онова присъствие беше тук.

И щеше да бъде винаги. Нямаше никога да забравя светналите му очи, нетърпението му, няколкото бързи погледа към часовника, когато исках да му подаря няколко мига живот. Бях го изпратил сам в прегръдките на смъртта. И тя му беше поднесена от ръцете на Вега, от нищо незнаещите ласкави ръце на Вега, а после беше побягнала уплашено назад. Беше ли изтичала при доктор Андриш, или се беше затворила в стаята си? Беше ли виновна, или беше невинна? Всичко в мене крещеше, невинна! Но аз няхах право и да греша, както няхах право и да обичам.

Някой се разхождаше до мен, някой си поглеждаше часовника.

Не бързай, винаги ще имаш време да умреш. Обърнах се. До мен нямаше никой. Само от огледалото ме погледна с неприязнен поглед моето собствено лице. То ми беше страшно чуждо, това мое лице, повторено деветдесет и седем пъти. Прекарах ръката си по него, исках да го смъкна, да го изтрия, но то се показва същото под пръстите ми. И тогава ги свих в юмрук и с него халосах собствената си мутра, огледалото се натроши на хиляди малки парчета, които се разпиляна в краката ми, а по пръстите ми потече кръв. Почти не изпитах болка, само някаква умора, от която ми прилоша. Измих кръвта, стъпих върху разпилените парчета, те изхрущяха под стъпките ми и побягнах навън.

Коридорът светеше до бяло. Затворих за миг очи, за да свикна с ярката светлина, когато ги отворих, беше по-добре. Несъзнателно бях тръгнал към залата. Онези все още заседаваха.

— Вече си отидоха двама — навярно правеше сметка някой.

— Но остават деветдесет и осем — оправдаваше се Зибел.

Някой набелязваше мерките. Дежурства по коридорите, дежурства нощем по стаите, непрекъснато наблюдение, при най-малкото съмнение трябва да се докладва веднага в съвета, никой няма право да действа на своя глава, да се държи строго за правилниците, за да затегне дисциплината, ако на някой нервите не издържат, знае какви са последиците, контрол, контрол, контрол. И нито за миг да не се забравя кой е бащата, трябва да се подтискат точно онези качества в неговите клонинги...

— Той винаги е бил за мира. Опитвахме се да го подкупим, опитвахме се да го насилим, не успяхме с него, но пак го надхитрихме. Сега деветдесет и осем негови ума работят за нас. И надмощието е наше. Нашата нация отново ще стане най-силната по дух и оръжие. И

това вече ще реши окончателно и веднъж завинаги всички световни проблеми.

Някой се смееше. Смехът беше глух, злобен, страшен. Не можех да го слушам. Притиснах двете си длани до ушите, но смехът продължи, той беше вътре в мен, не можех да го изтръгна, нито можех да избягам от него. И отново се отделиха думите, които бяха също в мен и от които също не можех да избягам. Това беше гласът на доктор Андриш.

— Не разбирам защо още трябва да пазим в тайна произхода им. Той само ще им покаже нашата сила и величието на нашата наука, постиженията, които те трябва да надминат, пътищата, по които животът не само може да се унищожи, но и да се възроди. Аз като психолог смятам...

Така и не научих какво смята доктор Андриш като психолог. Аз го развенчах в онзи момент, когато той посочи първия. Никак нямаше да е добре да посочи мен, но той грешеше, а аз никога не уважавах грешките. Хензег, единствено Хензег от тях беше непогрешим. В негово лице виждах най-опасния си враг. Той можеше да чака, да ни унищожи в един миг и да започне от начало. Хладнокръвно, спокойно, методично.

— Рано е, все още е рано — казваше Хензег с твърдия си металически глас, нито веднъж не бях чул този глас да трепне и това ме изпълваше винаги с тревога. — Всеки от тях трябва да работи само върху някоя част от цялото, без да знае откъде почва и къде свършва. Началото е с вас, обобщенията — също. Не бива нито за миг да забравяме, че те са точни копия на баща си. Когато разберат как са дошли на тази земя, те ще се разбунтуват, ще ни отмъстят и ще търсят начини да се измъкнат оттук... И ще се измъкнат. Контактът им с външния свят не е невъзможен въпреки взетите мерки. Те ще предупреждават за всяко нещо, което е извън природата им, ще разкрият всичко и ще го унищожат. Старият се отказва от клонинга, защото предвиди всичко. Ние го надхитрихме. Когато сме толкова близо до целта, ние нямаме право на нови психически експерименти. Оня миг, в който някой от тях открие индивидуалността на човека, ще ни погуби. Ние сме длъжни да вземем най-сериозни мерки. Изненадан съм от вас, доктор Андриш! Вие грешите.

— Зибел сгреши. А онзи приятел също не беше съвсем в ред. Прекалено много размишляваше върху различията в природата, това води вече нанякъде, нали? Струва ми се, Хензег, че и вие допуснахте една грешка. Те никога не трябваше да научат, че жената съществува. Каква е нейната роля? Само за развлечение? Твърде са умни, за да повярват. И ако само едно от тези момичета зачене, ние ще има да отговаряме на още много въпроси, и преди всичко вие, Хензег, вие и аз. Какво ще им кажете за раждането?

— Велико тайнство — чух до себе си гласа на Вега, а Вега я нямаше.

— Това никога няма да се случи — отговори Хензег, без да се смути нито за миг. — Не случайно е избрана безплодната красота на мис Свят. А тези момичета я повтарят във всичко. И не забравяйте, че и на клонингите са им нужни илюзиите, че те също имат свободно време, което с нещо трябва да се запълни, а най-доброто си остават илюзиите. Докато те се разсеят и се изстрадат, минава време, понякога много време. А каква по-добра илюзия за мъжа от красивата жена?

— Но ако все пак тази илюзия зачене? Природата си прави какви ли не шегги.

— Но доктор Андриш — смело се обади непогрешимият Хензег, — нали вие сте и затова? Никак няма да е лошо да наблюдаваме и обратния процес. Да изучим и обратния процес. И тогава може да комбинираме между еугенетиката и клонинга, ето, това е вече перспектива...

9.

Онези все още заседаваха. Бяха надникнали здравата в перспективите. В нашите перспективи. За какво ли толкова още разговаряха? Всичко беше ясно. И красиво. Толкова красиво, че чак не ми се искаше да живея. И ако не мислех толкова упорито за бягството си и не вярвах в него, бих се вмъкнал в кабинета на доктор Андриш и бих взел от онези хапчета, от които се заспива. Завинаги. Доктор Андриш ги държи в едно зелено бурканче в дъното на своя лекарски шкаф. Но аз нямах нужда от тези хапчета. Щях да се измъкна оттук на всяка цена, жив или мъртъв щях да се измъкна. Жив. Непременно жив. И трябваше да достигна до хората, до онези обикновени хора, за които се пишеха книги и се рисуваха картини, и се пееха песни. Бях чул мисис Зибел да пее в една топла пролетна вечер. Беше нещо неповторимо. Бях чул и още някой да пее. Нощем, тихичко, без глас, само с настроение. Тук, при нас беше идвала не само мисис Зибел. Тук всяка нощ идваха и обикновените хора, чувах как меко се спускат вертолети, движат се сенки, чувах стъпки, навярно нощем ни снабдяваха с храна, медикаменти и материали за работата ни, с машини и книги. Ние не виждахме никого освен нашите възпитатели, а с техните лица бяхме свикнали, откакто се помнехме, но тук имаше и други хора, те идваха по тъмно и си отиваха по тъмно, загадъчни, без лица и без имена, те се срещаха с възпитателите ни и не знаеха нито за нас, както ние не знаехме нищо за тях. Ние бяхме тайна за тях, те бяха тайна за нас. Но аз ги открих в безсънните си нощи и след като бях открил тях, щях да откроя и пътищата им, добре скрити в дългите безкрайни коридори, които почваха изведнъж и свършваха изведнъж или се губеха в други още по-безкрайни коридори. Бях тръгнал след възпитателя Зибел и една врата се беше отворила, но нали имаше още много други такива врати, и една от тях водеше към света, който не познавах. Една от тях... Щях да я намеря. Където и да се намира.

— От какво се страхуваш? — ме питаше старият учен, който би трябвало да ми бъде баща, но нито веднъж не протягаше към мене

ръцете си като към син. — Ти си умен, ти си като мен. А аз направих доста нещо за хората, без да жаля себе си, без да мисля за себе си и собственото си благополучие. Всеки човек е длъжен да направи по нещо, иначе това нещастно човечество отдавна да е загинало от безумието на хора със самочувствието на богове. Ще бягаш оттук, ще бягаш, аз съм с тебе, светът не е толкова голям, а аз ще те науча какво да правим. Мъртъв съм, но и от гроба бих станал, мъртъв съм, но нали ти си жив, а ти — това съм аз? Никога не съм се страхувал и ти не се страхувай от нищо, а и да те е страх, пак бягай, човешко е да се страхуваш и пак да не спиращ. Преживял съм две войни, измъчвали са ме, насилвали са ме, били са ме, ноктите са ми изтръгвали, жив ме гориха и пак не съм се предавал. И не съм се огъвал. В кабинета на Зибел ти ще намериш историите на моето време. Изучи ги внимателно, от тях ще разбереш много, ще разбереш и как постъпват истинските хора, те не са толкова малко, но не са и много. Намери и моята собствена история, тя ще ти разкаже останалото. И внимавай, Зибел е хитра лисица, трети път той няма да те изпусне, той пипа тънко и откъм гърба. Внимавай! И се пази. И от другите се пази, докато намериш пътя.

10.

Трябваше да се върна в кабинета на Зибел. Оттам тръгваше моят път към света. Знаех само неговата врата, но това беше много важно сега, когато той беше спокоен, че съм мъртъв. Наистина беше спокоен. Лицето му отново придоби своето изражение на тъга и святост. И някак потъна в заниманията с нас, изчезна в лабораториите, заседаваше се над изследванията ни, задаваше ни въпроси и чакаше с внимание отговорите ни, изведнъж бяхме станали много интересни за него или и той бягаше от нещо, страхуваше се да остане сам, навярно самотата му беше наситена със спомени. И с мъртви. Сега не беше трудно да сляза в кабинета му. Не, трудно беше, имаше един, който зорко следеше всяка стъпка на Зибел, движеше се като сянка подире му, вслушваше се в разговорите ни, навеждаше се над отворените пред него страници и чакаше нещо. И аз чаках.

— Познаваше ли добре четиридесет и седем? — питаше Вега.

Тя идваше често при мен, сядаше съвсем на ръба на леглото ми, избягваше ме, аз не я докосвах за да не избяга и да остана отново сам.

— Разбира се — казвах аз. — Нали във всичко се повтаряме. Не ти ли се струва, че аз съм четиридесет и седем, същото лице, същите ръце, същите мисли?

— Не зная — ме гледаше Вега, — много е трудно. Когато влизам при теб, сърцето ми трепва от радост, но после се сещам че Алтаир е мъртъв, и ми идва да издера с нокти това твое и не твое лице и да плача, да плача, да плача. Може би така се чувствуват хората, когато някой им измени, уж човека го има, а той е мъртъв. Но когато не гледам лицето ти, на мене ми е добре, защото мога да разговарям с теб за него, а с другите не мога. Струва ми се, че ти най-много приличаш на него, че ти си почти той, че в теб има от неговото чувство и усещане за света, но може би във всички нас това го има, а аз просто не съм разговаряла с другите. Нали не мислиш, че му се е случило най-лошото?

— Защо го обичаш? Той е във всички ни, всеки от нас е той.

— Не зная — заплака Вега — много е трудно. Струва ми се, че само любовта може да открие онази незабележима индивидуалност, която я има и при вас. Само любовта. Познавах стъпките му, понякога ми се струва, че той върви по коридора, излизам, неговата походка, той, извиквам го, онзи отминава равнодушен към гласа ми. Алтаир не би отминал така, би усетил тревогата ми, би се спрял, би хванал ръката ми по начин, както само той може и още... Не зная, много е трудно.

Момичето плачеше, скрило лице в дланите си. Тежката му коса падаше върху тях, раменете му потръпваха. Можех да протегна само ръката си, но тя би ме познала по този жест, можех да ѝ кажа една нежна дума, но тя би ме познала по нея, можех само да я погледна, тя би усетила и погледа ми, затова седях с гръб към нея и чаках. Чаках да проговори, бях се въоръжил с търпението да чакам, знаех, че почти винаги издръжливостта определя победата. А аз трябваше да се измъкна оттук.

— В него имаше нещо, нали не мислиш, че му се е случило най-лошото? Все ми се струва, че е жив, че ще го срещна, че е тук някъде до мен, около мен. Никога не съм се лъгала, а сега... може би това е така, защото аз го нося в себе си, той е в мен...

— Как в теб?

Обърнах се към нея, видях зачервеното ѝ от сълзите лице, подпухналите очи, дланите ѝ, косите ѝ, всичко в нея ми беше скъпо и близко, мое, пристъпих към нея една крачка, вдигнах ръка и спрях. Тя сама хвана ръката ми, изправи се, косите и погъделичкаха страната ми.

— Не зная, но сега в мен бият две сърца. Дай си ръката, не се плаши. Едното е тук, а ето и другото. Слушай! Нали са две? Едното е на Алтаир, наричах го Алтаир... Исках да има име, исках да го отделя от цялата тази еднаква маса и го нарекох Алтаир. Нали си виждал нощем колко ярка звезда е Алтаир? Нощем... при мен идва Зибел. Той е много тъжен. И той иска да има някого, на когото да говори за мъртвата си жена. Но когато ми каза, че четиридесет и седем е мъртъв, аз не повярвах, после той дълго ме убеждава и аз го намразих. Мразя го! Каза ми още, че съм болна и доктор Андриш трябва да ме лекува. И сутринта ме повикаха при доктора. Но аз не отидох.

— Ще те принудят да отидеш.

— Не, ще избягам. Ти не знаеш, но извън тази гора има други гори, извън тези коридори има необятни пътища, има реки, има небе и

птици. И хора, чуваш ли, хора!

Тя разтвори широко двете си ръце, за да прегърне широкия свят.

— Откъде знаеш всичко това?

Бях я хванал грубо за двете рамене и те се свиха, ръцете ѝ полека паднаха надолу, очите ѝ отчуждено се вгледаха в мен и угаснаха.

— Зибел ми каза.

— Не вярвам.

— Зибел ми каза всичко това. Той плака, беше се размекнал като дете, искаше сам да избяга и ми разказа такива невероятни неща за този непознат свят, че аз го слушах с часове и исках още, още, а той говореше за себе си и за Елена, как се родили в някакво малко градче, как отраснали там, как мъжете ги взимали войници и баща му заминал с тях, как майка му, стиснала зъби, се грижила за него и братчетата му, как растели с малко картофи, после започна да ги вика, те влязоха, а нямаше никой, той се разплака, докато ги целуваше, и сълзите се размазваха по лицето му, после дойде и Елена, така се казва жена му, и той я прегърна, той беше толкова страшен в безумието си и в отчаянието си, че аз...

— Какво друго ти каза Зибел? Спомни си, това е много важно, спомни си!

Разтърсвах раменете ѝ, а тя се огъваше като тръстика и въздухът между нас се сгъстяваше, насищаше се с електричество и можеше да избухне.

— Какво още ли? Каза ми, че ще избягаме оттук, но това не ми го казваше на мен, а на своята Елена, казваше, че трябва да избягаме, докато още не е късно, ще отидем някъде и ще бъдем щастливи като простите хорица, на които им трябва малко. Докато още не е късно и не са го убили, тогава разбрах, че той е напълно луд, кой можеше да го убива? Бълнуваше, а беше буден и като лунатик ме теглеше нанякъде, а аз не исках да вървя, но изведнъж той отвори някаква врата пред нас и аз видях...

— Какво?

— Нищо. Река, дървета, звезди... нищо друго. И една лодка. Тя се люлееше с двете си гребла, приближаваше се до нас и се отдалечаваше, Зибел придърпа въжето ѝ, обърна се към мен и изведнъж ме позна.

— Трябва много, много да се пазиш. Би ли могла да намериш отново тази врата? Сама, без Зибел?

— Не.

11.

Зибел изчезна. Една сутрин той не се яви на лекциите си и след разказа на Вега това ме потресе. Дали се беше измъкнал сам? Или просто го бяха премахнали без шум през нощта, както се уреждаха тук всички работи? Или просто беше болен?

Чаках с нетърпение следобедните ни часове при него. Отново той не се яви. Не се яви и на следващия ден, и на по-следващия. Зибел го нямаше, той вече не беше сред нас. Искях да узная какво се е случило с него и какво заплашва Вега, но Хензег повдигаше само рамене, щом чуеше името му, доктор Андриш се усмихваше, а кабинетът му беше празен. Не за дълго. Дойде някакъв висок и тъмен господин, който ни изглежда подозрително през очилата си, мълча дълго, запали пура, дръпна няколко пъти и я остави да изгасне. Залата се напълни с ароматен дим. И с някакъв остър мъжки парфюм, който остана след него и се задържа до вечерта.

Няколко часа преди пристигането му, бях успял отново да се вмъкна в кабинета на Зибел и разбрах, че е мъртъв. Зибел никога не би избягал, без да вземе портрета на мисис Зибел. От стената ме гледаха замислените ѝ тъмни очи, гледаха право в моите и се усмихваха с леко подчертаните си ъгли. Зибел не би оставил портрета на никого. Докоснах с нежност лицето ѝ, после се огледах и го смъкнах от стената. Нямах много време, Хензег се въртеше няколко дни наоколо и не беше изключено да застанем отново лице с лице с него в безкрайния коридор. Стаята се завъртя изведнъж пред мен, какво трябваше да направя. Шкафът с досиетата беше заключен. А отвън някой се движеше, равномерно, бавно, обсаждащо. Подпрях се на бюрото му и видях, то беше като че ли току-що оставено и всеки миг Зибел можеше да се върне и да продължи своята работа, пепелникът беше пълен с угарки, имаше някаква разтворена папка, едното чекмедже беше придърпано напред и там бяха подредени записките на Зибел. „За някои нехарактерни особености на клонингите, как да ги отличаваме един от друг, мои лични наблюдения, незадължаващи никого“.

С господин Зибел ми предстояха нови срещи. След смъртта му. В моята стая, когато добре се заключи отвътре и добре се огледа за тайни врати. Понякога ми се е случвало да се събудя нощем и да усещам погледа на някого върху себе си. Скачал съм, светвал съм лампата, а зад мен някой като че излизаше, въздухът се затваряше зад него.

Новият тъмен и висок господин се наричаше Папанели. Той беше сравнително млад, някъде около тридесет и седем, четиридесетгодишен, беше спокоен, непроницаем, почти не говореше, но имаше здрава ръка, тя се усети още в първите дни. В кабинета на Зибел, сега негов, светеше денонощно. Работехме по шестнадесет часа под контрола на невидими надзиратели. Лекциите временно бяха отменени, говореше се за някаква коренна промяна в обучението ни. Очаквах всичко да се завърти. Всеки от нас трябваше да носи номера си от лявата страна на гърдите, на място, точно определено от доктор Андриш, и номерът пулсираше, Имах чувството, че сме превърнати в мишени, че през това място куршумът засяда точно там, където трябва, за да спре животът. Номерът пулсираше с червена светлина и в пълен мрак той аленееше пред очите. Никой нямаше право да сядат на чуждо място. Никой не можеше да напуска стаята си нощем. Спяхме вече при силното осветление на лампите. В коридорите се разхождаха дежурни. Те записваха в тетрадки номерата на онези, които бяха преминали през тях. Когато изговаряхме думата дисциплина, гласът на Папанели се изменяше, той се превръщаше в бич, който удря през лицата ни и те почервяваха. Всички вече гледахме надолу и криехме мислите си. Страхувахме се един от друг, страхувахме се от Папанели, страхувахме се от Хензег и другите. Страхът стана наше постоянно състояние. Но с нарастването на страха приближаваше бунтът. Ние бяхме хора. Гневът се утаяваше в нас на пластове, някой ден той щеше да избухне. Колкото по-ниско се навеждаха главите ни, толкова беше по-опасно. Но господин Папанели не беше работил с клонинги.

Нещо се беше променило в нас. В най-скоро време нещо щеше да се случи.

Едва дочаках вечерта след пристигането на господин Папанели. Не бях успял да скрия добре записките на Зибел и портрета на неговата жена. Докато слушах кратката му патетична реч, мислех за тези свои часове в стаята си. Пръстите ми грижливо опипваха

снимката на мисис Зибел. Господин Папанели ни освободи след вечеря с обещание да промени живота ни. И той го промени.

Бях сам, най-сетне сам. Големите открития стават изведнъж. И неочаквано. Разгледах лицето на мисис Зибел, за мен това беше най-съвършеното човешко лице, живо, топло, с тъга и надежда в очите и усмивката. Пръстите ми трепереха, снимката падна на пода, подпря се на ъгълчето си и похлупи мисис Зибел. Наведох се и онемях. На гърба на снимката бяха начертани безкрайните коридори на нашия лабиринт, всички входи и изходи към големия свят. Беше толкова неочаквано, че кръвта, цялата ми кръв се изкачи само за миг в главата, тя започна да расте, стана огромна като самото земно кълбо и аз загубих съзнание.

Кога съм се свестил, не помнех. Беше нощ, тъмна и непрогледна, но прорязана от пътища. И светеха звезди над мен, бях в стаята си, а цялото небе с всичките си звезди беше влязло в стаята ми. Грабнах снимката на мисис Зибел и започнах да целувам лицето ѝ, винаги бях предчувствувал, че тя ще ми донесе щастие. А беше една не много хубава, не много умна, много добра, обикновена жена. И при това мъртва.

Разучавах дълго намерената карта. Определих точно мястото, където се намирах. Оттам нататък беше лесно, през двата коридора, вляво, после веднага вдясно, после през четири отново вляво, пак вляво, отново вдясно и първата врата към свободата ще бъде достигната. Искях да открия още нещо в записките на Зибел, но още на първата страница разбрах, че са написани на някакъв непознат за мен, чужд език. Мъртвата мисис Зибел ми помагаше. Мъртвият господин Зибел отново слагаше пред мен нови препятствия за преодоляване. Тази нощ изградих своя план за бягство, а всяка следваща нощ го подобрявах. Докато той не носеше повече подобрения. Съвършен. Непогрешим.

Но все не тръгнах. Трябваше да чакам още.

Една вечер намерих в стаята си след вечеря момичето с двете сърца. Как беше изтичала дотук?

— Ти беше прав — каза тя. — Насила ме заведоха при доктор Андриш. А после говориха, говориха... Страх ме е.

— Какво говориха? — я попитах аз.

Тя ме погледна с надежда и очакване. Опита се да си спомни. Разказът ѝ беше объркан, най-напред я прегледал доктор Андриш и казал, че няма никакво съмнение, той изгледал победоносно Хензег, после говорили дълго за обратния процес, че той е в техни ръце, че ще бъде интересно да наблюдават цялото развитие на новото същество и да проверят чрез него как клонинга се отразява при следващото поколение. Хензег нещо все не бил съгласен, но в края отстъпил и те взели решение да я отделят от другите. Отделили я, хранели я със специална храна, но била толкова самотна и така нещастна, че непрекъснато плачела. После при нея дошъл новият, Папанели, огледал я внимателно и казал нещо на Хензег. Тя нищо не знаела за Зибел, а този, новият, хич не ѝ харесал. Но след три дни я завели отново при доктор Андриш, тук тя вече нищо не си спомняше. Когато дошла на себе си, се чувствувала страшно слаба и ѝ се виело свят. Доктор Андриш ѝ казал да се прибере в стаята си и да си легне. Но тя дошла при мен.

— Трябва да се пазиш, Вега.

— Вега?!!!

Тя се хвърли върху мен, прегърна ме силно, притисна се до гърдите ми и изведнъж се пусна на тях.

— Ти. Това си ти! — шепнеше задъхано и сълзите ѝ пареха рамото ми. — А Зибел казваше че си мъртъв.

Нямахме време. Бях чакал само появяването на Вега. Сега тя беше при мен. Грабнах записките на Зибел, портрета на мисис Зибел беше до гърдите ми, бях научил наизуст пътищата, но той ни беше нужен, хванах ръката на момичето, тя ме гледаше изненадана и нищо не разбираше.

— Трябва да бягаме!

— Да, зная, но как? Зибел е мъртъв, а аз не си спомням онази врата! И така всичко ми се върти.

— Трябва да бягаме, Вега!

Сега убеждавах и себе си. Бях преживял вече нашето бягство по милион различни начина, а сега трябваше и да избягаме. Беше опасно бягство. Пълно с милион неизвестни. Нямахме време за губене. Вега се изправи и залитна.

— Не мога да те загубя още веднъж. Искам да родя детето си свободно или да умрем. Да тръгваме.

Тя не ме запита накъде ще тръгнем, знам ли накъде да я вода, просто се изправи до мен и зачака. Ослушахме се. Вратата се отвори меко.

Тези безкрайни коридори, в които се бяхме движили двадесет години, ни поеа в бялата си светлина. Безкрайни бяха те и ние знаехме това, бяха пълни с дежурни, и ние знаехме и това, трябваше да се крием от тях, да ги изчакаме, да се пазим от още по-опасните възпитатели, ако ни срещнеше Хензег или пък някой от другите, или пък самият Папанели, ние бяхме загубени. Вега здраво държеше ръката ми в своята, не продумваше нищо, но когато се обръщах назад, виждах побелялото ѝ лице с тъмните искрящи очи. Бяхме изминали половината път, когато тя пусна ръката ми и седна на пода.

— Продължи сам, не мога повече.

— Какво ти е? Умори ли се?

— Не зная. Не е умора, нещо друго е. Никога не ми е било така.

Вдигнах я на ръце. Трябваше да стигна час по-бързо до онази врата, която щеше да ни изведе при хората, а там беше друго. Не знаех как е там и малко се страхувах, но дори и да има лоши хора, има и добри, а ние щяхме да ги намерим. Не биваше да мисля за тях сега, трябваше да внимавам, трябваше да премервам точно крачките си, да изчаквам онзи момент, когато дежурният си обръщаше гърба към нас и докато крачи с гръб, за да се вмъкна в следващия коридор, в който имаше също дежурен и когото също трябваше да чакам да се обърне с гръб. Вега се беше отпуснала съвсем в ръцете ми и лицето ѝ беше бяло като дрехата ѝ и се сливаше с нея.

— Дръж се, Вега!

Тя се опита да се усмихне, но устните ѝ се разтрепериха, а в ъглите на очите ѝ заблестяха сълзи.

— Не разбирам, не разбирам какво става с мен. И ме е страх. Все едно, че съм в една безкрайна зала с огледала. И се повтаряме в тях. И ти. И аз. Искаме да се измъкнем, а се въртим в кръг. В кръг ли се въртим, Алтаир?

— Остават ни още три коридора. Потърпи още малко.

Оставаха ни много повече. Моите ръце бяха отмалели, крачките ми ставаха все по-бавни. Вега разбра. И ме помоли да я пусна на пода да повърви. Пуснах я, тя направи няколко крачки и залитна. В другия коридор вървяха Хензег и Папанели. Притиснахме се до стената. Те

разговаряха увлечени нещо и не ни забелязаха. Хензег ръкомахаше. Папанели поклащаше тъмната си глава. Отминаха, но сърцата ни биеха до пръсване.

— Целият свят се върти. Върти се. И ние се въртим. И тези коридори стават все по-тъмни. А аз някак олеквам, като че ли плувам, като че ли летя. Гледай, нали летя?

Коленете ѝ се огъваха, очите ѝ имаха вече блуждаещ поглед, тя се притисна отново до стената, за да намери в нея опора.

— Можеш ли да ми обясниш това? Ти си много умен.

Можех, но нямах право да ѝ кажа. Тя беше дотичала от доктор Андриш, а доктор Андриш имаше инжекции за различните случаи. Имаше и хапчета. С тях той контролираше нашето нестабилно равновесие. Превръщаше го в стабилно, като отстраняваше всичко излишно от нас. Доктор Андриш не се грижеше толкова за здравето ни, колкото за това наше равновесие. Заради него си отидоха двама от нас, а и Зибел. Сега си отиваше Вега. Беше много жестоко, за да повярвам, но нямах право и да се лъжа. Папанели не обичаше експериментите, не обичаше и рисковете. Това наше дете щеше да го постави пред нови въпроси. Той не искаше да отговаря, той беше лишен от фантазия като онези най-несъвършени кибернетични машини от миналото. Вега си отиваше. И ме оставяше сам.

— Остава ни съвсем малко, съвсем близо сме. Още съвсем малко. Навън ще ти стане по-добре. Ще видиш нашите звезди на небето.

— Аз и сега ги виждам.

Вървах бързо, нямах време, трябваше да бързам. Започнах да тичам. Дежурните смутени се отдръпваха, гледката за тях беше толкова необичайна, че забравяха да записват номерата ни. А и моят не се виждаше. Притискал Вега до гърдите си, тя го криеше с тялото си.

Последен коридор, почти се влачех. Навярно съм изглеждал много зле, защото един се приближи зад гърба ми и каза:

— Да ти помогна, приятелю.

Обърнах се. Моето лице ме гледаше със загрижени очи. Усмихна ми се. Наведе се над Вега и се дръпна уплашен.

— Тя... тя е мъртва!

— Не!

Мъртва беше, вече не дишаше. Поставихме я внимателно на пода, косите ѝ се разпиляха по него, тъмни, лъскави, живи. Погалих лицето ѝ, тя не се усмихна, както правеше друг път, остана замислена и неподвижна. После ние двамата се погледнахме над тялото ѝ.

— Имаш само два пътя — казах бавно и решително. — Или да тръгнеш с мен, или да те убия.

Ако беше се поколебал, ако беше попитал къде, ако за миг само се беше замислил, бях готов да го убия. Но той се изправи бързо и каза:

— Да вървим.

Погледнах с болка тялото на Вега, погалих отново лицето ѝ, затворих с длан прекрасните ѝ тъмни очи, знаех, че я отнасям със себе си, завинаги я отнасям, знаех, че тя ми беше открила любовта и чрез нея ми беше открила хората и света, обичах я и я отнасях завинаги със себе си, жива, и топла, със сълзите и усмивките ѝ; с всичко нейно, което я отличаваше от другите.

— Сбогом!

12.

Ние бяхме на свобода.

Гората беше тъмна, с високи и прави дървета, такива не растяха при нас. Някъде шумеше река, не я виждахме. Нощта беше пълна с виковете на птици. Беше страшно хубаво. И въздухът беше друг, много чист, наситен с някакво нощно ухание. Луната висеше в този кристален въздух портокалова, бе толкова близо, че можехме да я откъснем. Звездите трептяха ярки, високи и чужди.

Погледнахме се. По различен начин. Въздъгнахме и двамата. И двамата поехме шумно въздух. Бяхме свободни. За първи път си протегнахме ръце, стиснахме ги силно, прегърнахме се. Можехме да плачем от щастие, но ние слушахме само как бият сърцата ни. Нашите еднакви, живи сърца. Сърца на братя.

— Трябва да намерим Кобрус.

И щяхме да го намерим. И двамата вървахме. Бях разказал на другия всичко, което знаех. От онзи миг, когато тръгнах след възпитателя Зибел и той не се обърна, до мига, в който той сложи ръка на рамото ми и ме нарече приятел и пожела да ми помогне. Сега ние трябваше да помогнем и на останалите, и на това човечество, което живееше спокойно, увлечено в дребните си грижи, в дребните си амбиции, в дребните си радости и което не подозираше нищо.

Вървахме дълго двамата, говорехме дълго и накрая стигнахме до реката. Тя беше широка, тъмна и силна, влачеше водите си нанякъде и ние не знаехме накъде да тръгнем. Спряхме, отново стиснахме ръцете си и си пожелахме да се срещнем отново при Кобрус. Той тръгна надолу по течението. Гледах след него, луната правеше фигурата му нереална и все по-тъмна, после се сля с мрака.

Аз тръгнах срещу течението. Един от нас щеше да стигне пръв. Един от нас щеше да се превърне в език на камбана, която ще разбуди тишината на света.

Нямахме право да закъснеем.

Публикувано в списание „Антени“, брой 20/1973 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.